

Fakulteta za zdravstvo **Angele Boškin**
Angela Boškin Faculty of Health Care

Diplomsko delo
visokošolskega strokovnega študijskega programa prve stopnje
FIZIOTERAPIJA

**ODNOS IN OVIRE ZA STROKOVNI RAZVOJ
ZAPOSLENIH V FIZIOTERAPIJI –
PREGLED LITERATURE**

**ATTITUDES AND OBSTACLES TO
PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF
PHYSIOTHERAPIST PROFESSIONALS: A
LITERATURE REVIEW**

Mentorica: Mateja Bahun, viš. pred.

Kandidatka: Helena Heric

Jesenice, februar, 2026

ZAHVALA

Najprej bi se rada zahvalila mentorici Mateji Bahun, viš. pred., za spodbudo v trenutku, ko sem jo najbolj potrebovala, za vso strokovno pomoč, usmeritve, nasvete ter hitro odzivnost pri izdelavi diplomskega dela.

Zahvaljujem se recenzentki dr. Blanki Koščak Tivadar, viš. pred., za strokovno recenzijo dela ter lektorici Nadi Mulej, prof. slov. jezika, za lektoriranje dela.

Najlepša hvala tudi staršem, da sta mi omogočila študij in predvsem babi za vse spodbudne besede v času, ko nisem verjela vase in sem skoraj že obupala. Na tem mestu bi se zahvalila tudi sošolki in prijateljici Rebeki za vse sodelovanje pri skupnem pripravljanju na praktične vaje, kolokvije in učenje za izpite. Rečem lahko samo: hvala za vse.

POVZETEK

Teoretična izhodišča: Strokovni razvoj je nenehen proces učenja, ki omogoča razvijanje, izboljšanje in nadgrajevanje osebnih in poklicnih lastnosti za varno, kakovostno in učinkovito izvajanje dela. Je vseživljenjski proces, pri katerem zaposleni v fizioterapiji ohranjajo in širijo svoje znanje. Namen diplomskega dela je s pomočjo pregleda literature preučiti odnos in ovire za stalni strokovni razvoj fizioterapevtov.

Cilj: Cilj diplomskega dela je raziskati odnos in ovire za stalni strokovni razvoj fizioterapevtov.

Metoda: Izvedli smo pregled znanstvene literature. Za iskanje virov smo uporabili spletne baze podatkov: CINAHL, PubMed, ResearchGate, ScienceDirect, Taylor & Francis online in spletni brskalnik Google Scholar, za prikaz izbiranja smo uporabili PRISMA diagram. Vključitveni kriteriji, ki smo jih uporabili, so bili: angleški ali slovenski jezik, članki objavljeni med letoma 2015 in 2025, prosto dostopno celotno besedilo ter vsebinska ustreznost. Ključne besede, ki smo jih uporabili, so bile: »stalni strokovni razvoj«, »fizioterapija«, »odnos«, »ovire« oziroma »continuing professional development«, »physiotherapy«, »barriers« in »attitude«.

Rezultati: Po več krogih izbire ustreznih virov smo v končni pregled vključili 13 člankov. V postopku kodiranja smo identificirali 39 kod in jih razdelili v 3 vsebinske kategorije: (1) »Pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja«, (2) »Negativen odnos do stalnega strokovnega razvoja« in (3) »Ovire pri stalnem strokovnem razvoju«.

Razprava: Zaposleni v fizioterapiji imajo na splošno dober odnos do stalnega strokovnega razvoja, ter menijo da je pomemben za izboljšanje kakovostne obravnave in doseganje napredka. Pomemben je za razvoj njihovih znanj in spretnosti. Kljub oviram, ki so bile največkrat omenjene, kot so finančne omejitve, pomanjkanje motivacije, delovne omejitve, časovne omejitve ter geografske omejitve, se izpopolnjujejo in nadgrajujejo svoje znanje.

Ključne besede: vseživljenjsko učenje, izobraževanje, karierni napredek, fizioterapevti

SUMMARY

Theoretical background: Professional development is a continuing learning process that enables individuals to develop, improve, and upgrade their personal and professional skills to ensure safe, high-quality and effective work performance. It is a lifelong process in which physiotherapy professionals maintain and expand their knowledge. The purpose of the thesis was to examine the attitudes and barriers to continuing professional development in physiotherapists with a literature review.

Goals: The goal of the thesis was to explore the attitudes and barriers to continuing professional development in physiotherapists.

Methods: A review of scientific literature was conducted. The following online databases were used for the search: CINAHL, PubMed, ResearchGate, ScienceDirect, Taylor & Francis online, and web browser Google Scholar. The PRISMA diagram was used to show the review progress. The inclusion criteria were: English or Slovenian languages, date of publication between 2015 and 2025, freely accessible full-text articles, and content relevance. The key words used were: “continuing professional development”, “physiotherapy”, “barriers”, and “attitude”; and in Slovenian: “stalni strokovni razvoj”, “fizioterapija”, “odnos”, “ovire”.

Results: After several rounds of selecting relevant sources, a total of 13 articles were included in the final review. During the coding process, we identified 39 codes and divided them into three content categories: (1) positive attitude towards continuing professional development; (2) negative attitude towards continuing professional development; and (3) barriers to continuing professional development.

Discussion: Physical therapy professionals generally have a positive attitude towards continuing professional development and believe it is important for improving the quality of provided care and achieving progress. In addition, it helps them develop their knowledge and skills. Despite the barriers that were most frequently reported, such as financial constraints, lack of motivation, work constraints, time constraints, and geographical constraints, physiotherapy professionals work on improving and upgrading their knowledge.

Key words: lifelong learning, education, career advancement, physiotherapists

KAZALO

1 UVOD	1
2 EMPIRIČNI DEL	9
2.1 NAMEN IN CILJI RAZISKOVANJA.....	9
2.2 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA.....	9
2.3 RAZISKOVALNA METODOLOGIJA.....	9
2.3.1 Metode pregleda literature.....	9
2.3.2 Strategija pregleda zadetkov.....	10
2.3.3 Opis obdelave podatkov pregleda literature	11
2.3.4 Ocena kakovosti pregleda literature	11
2.4 REZULTATI	12
2.4.1 PRISMA diagram	12
2.4.2 Prikaz rezultatov po kodah in kategorijah	13
2.5 RAZPRAVA.....	21
2.5.1 Omejitve raziskave	29
2.5.2 Doprinos za stroko ter priložnosti za nadaljnje raziskovalno delo	29
3 ZAKLJUČEK	31
4 LITERATURA	32

KAZALO SLIK

Slika 1: PRISMA diagram.....	13
------------------------------	----

KAZALO TABEL

Tabela 1: Rezultati pregleda literature.....	10
Tabela 2: Hierarhija dokazov v znanstveno-raziskovalnem delu.....	12
Tabela 3: Tabelarični prikaz rezultatov	13
Tabela 4: Razporeditev kod po kategorijah.....	20

SEZNAM KRAJŠAV

CPD	Continuing Professional Development
FZAB	Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin
WCPT	World Confederation for Physical Therapy
ZFS	Združenje Fizioterapevtov Slovenije

1 UVOD

Izobrazba je širok pojem, povezan z učenjem, znanjem, izkušnjami in poučevanjem. Je proces, ki poteka skozi vse življenje, pri katerem pridobivamo znanje, veščine, vrednote, prepričanja in navade. Pomembno je za razvijanje in rast posameznika za sebe ali za izboljšanje družbe. Obsega različne oblike učenja, kot so: osnovno, humanistično, tehnično, formalno, finančno, poklicno, tehnološko izobraževanje itd. Pomaga nam tudi pri razvijanju našega kritičnega razmišljanja, čustvih, mnenjih in izoblikovanju perspektive (Doharey, et al., 2023). Vseživljenjsko izobraževanje je nenehen razvoj znanja in spretnosti ljudi skozi vse življenjsko obdobje. Poteka pa predvsem po zaključku formalne izobrazbe. Posameznika spodbuja k miselnosti nenehnega učenja, radovednosti in prilagodljivosti na spremembe (Gupta, 2023). Živimo v 21. stoletju, ko se tehnologija vsak dan razvija in spreminja, zato so ljudje primorani slediti spremembam in skrbeti za osebno rast in prilagajanje novostim. Kot posledica globalizacije in razvoja informacijske tehnologije je danes posameznik nujna produktivna in delovna sila za uspeh držav in mednarodne konkurenčnosti. Za potrebe informacijske dobe posameznik potrebuje formalno, neformalno in priložnostno izobraževanje. Vseživljenjsko izobraževanje pa je nujno potrebno tudi za stalni strokovni razvoj, predvsem v poklicih, kjer se znanje hitro razvija in spreminja (Adabaş & Kaygin, 2016). Kot opredeljuje dokument Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje - Evropski referenčni okvir (European Commission, 2007), je vseživljenjsko učenje dejavnost, namenjena izboljšanju posameznikovega znanja, spretnosti in kompetenc na osebni, družbeni ter poklicni ravni skozi vse življenje. Ključni vidiki vseživljenjskega učenja so: nenehna rast, raznoliko učenje, priložnosti za posameznike in družbo, osebno in strokovno učenje ter razvoj. Vseživljenjsko učenje pomaga razvijati sposobnosti in nadgrajuje spekter znanja (Gupta, 2023). Najdaljša faza vseživljenjskega učenja ter izobraževanja se odvija v odrasli dobi, zato so odrasli v veliki večini motivirani za izobraževanje, saj v tem vidijo lastno korist in priložnosti za samouresničitev interesov (Handukić, 2018).

Fizioterapija je zdravstvena veda, ki vzdržuje, obnavlja in izboljšuje gibanje posameznika. Fizioterapevti so zdravstveni delavci, ki skrbijo za aktivnosti, ki pripomorejo k zdravju pri vseh starostnih skupinah. Med drugim se ukvarjajo tudi s

promocijo zdravja, preventivo in sodelujejo pri zdravljenju bolezni za zagotavljanje optimalnega delovanja in boljšo kakovost življenja za posameznika in širšo okolico. Razvijajo in izvajajo programe za presajanje in preprečevanje pogostih telesnih bolezni in motenj. Z leti se je fizioterapija razvila kot samostojen zdravstveni poklic. Vendar pa v nekaterih državah po svetu fizioterapija še ni tako razvita kot ostale zdravstvene dejavnosti (Paul & Mullerpatan, 2015).

Začetki fizioterapevtov v Sloveniji segajo v leto 1947, ko so ortopedi po vrnitvi iz Združenih držav Amerike posredovali uspešnost organizacije fizioterapije in rehabilitacije kot nujne potrebe za vračanje in ohranjanje funkcionalnosti pacientov in poškodovancev. Zato se je s to pobudo še istega leta Ortopedska bolnišnica Ljubljana v sodelovanju z Bolnišnico Valdoltra odločila ustanoviti prvo srednjo šolo za fizioterapevte v Rovinju. Reforma sistema visokošolskega izobraževanja v Evropi je na področju študija fizioterapije prinesla spremembe, saj se je tako na Zdravstveni fakulteti v Ljubljani uvedel nov, po bolonjskem sistemu posodobljen visokošolski strokovni študijski program fizioterapije v letu 2009/2010 (Združenje fizioterapevtov Slovenije (ZFS), n.d.). Izobraževanje fizioterapevta je kontinuirano učenje, ki se prične z začetno stopnjo študija fizioterapije in omogoča opravljanje poklica, prav tako pa se nadaljuje skozi celotno poklicno življenje (World Confederation for Physical Therapy (WCPT), 2019).

Združenje fizioterapevtov Slovenije (ZFS) stalni poklicni razvoj fizioterapevtov opisuje kot sistematičen, stalen in strukturiran proces učenja, kar omogoča ohranjanje, razvijanje in izboljševanje njihove osebne in poklicne spretnosti, znanja in vedenja pri njihovem delu, s tem pa tudi ohranjanja in širjenja svojih delovnih kompetenc. Redno objavljajo strokovna izpopolnjevanja z vsebinsko, časovno in organizacijsko pregledano ter potrjeno vsebino in ovrednoteno pri Komisiji za stalni poklicni razvoj in vrednotenje strokovnih izpopolnjevanj. Komisija pregleduje prispele vloge organizatorjev izpopolnjevanj, jih vrednoti z osnovnimi enotami stalnega strokovnega razvoja (določi št. ur) in skrbi za kredibilna, sodobna in kakovostna izpopolnjevanja, ki jih organizira ZFS (ZFS, n.d.).

Po uspešnem zaključenem dodiplomskem študiju fizioterapije mora posameznik za samostojno opravljanje fizioterapevskega poklica in fizioterapevske dejavnosti v

Sloveniji opraviti pripravništvo, ki traja šest mesecev, in po tem opraviti strokovni izpit. Po opravljenem strokovnem izpitu fizioterapevt izpolnjuje osnovni pogoj za vpis v register izvajalcev fizioterapevtske dejavnosti (ZFS, n.d.).

Zdravstveni delavci, s tem tudi fizioterapevti, imajo v skladu z veljavno zakonodajo v Sloveniji pravico in dolžnost strokovnega izpopolnjevanja. Zavod jim mora omogočiti:

- stalno spremljanje razvoja zdravstvenih ved;
- občasno praktično izpopolnjevanje v ustreznih zdravstvenih zavodih;
- občasno preverjanje teoretičnega in praktičnega znanja (Zakon o zdravstveni dejavnosti, 1992).

V skladu s Pravilnikom o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev (2017), ki ureja vsebino, roke in postopke strokovnega izpopolnjevanja zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, so fizioterapevti dolžni redno sodelovati v programih strokovnega izpopolnjevanja, ki zajemajo tako vsebine ožjega strokovnega področja fizioterapije kot tudi predpisane obvezne vsebine. Redno strokovno izpopolnjevanje predstavlja enega ključnih pogojev za zagotavljanje stalnega poklicnega razvoja, ohranjanje strokovne usposobljenosti ter zagotavljanje kakovostne in varne fizioterapevtske obravnave pacientov.

Poleg strokovnih vsebin, neposredno povezanih z delovnim področjem fizioterapevta, mora strokovno izpopolnjevanje obsegati tudi naslednje obvezne vsebine:

- zakonodajo s področja zdravstva ter poklicno etiko v obsegu najmanj 6 ur,
- temeljne postopke oživljanja v obsegu najmanj 6 ur,
- vsebine s področja kakovosti in varnosti v zdravstvu v obsegu najmanj 6 ur

(Pravilnik o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, 2017).

V Sloveniji se vidika stalnega strokovnega razvoja fizioterapevtov dotika Pravilnik o registru zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev v zdravstveni dejavnosti (2024), ki ga je sprejela ministrica za zdravje, ter Pravilnik o stalnem poklicnem razvoju pri združenju fizioterapevtov Slovenije (ZFS, 2025), ki je bil sprejet na seji skupščine Združenja fizioterapevtov Slovenije. Kot lahko preberemo na spletni strani Združenja

fizioterapevtov Slovenije (ZFS, 2021), naj bi bil stalni poklicni razvoj zasnovan na tako imenovanih licenčnih točkah, kjer bi moral posameznik zbrati 70 točk v sedmih letih za podaljšanje svoje licence, toda licenčni sistem fizioterapevtske dejavnosti trenutno ni aktiven.

Cilj izobraževanja fizioterapevtov je usposobljenost fizioterapevtov za nenehno učenje, razvoj in izboljšanje svoje poklicne prakse skozi proces refleksije, od študenta do izkušenega/strokovnega izvajalca fizioterapevtskih storitev. Učenje je omogočeno na številne načine, vključno s formalnim učenjem, samostojnim učenjem, učenjem na podlagi vsakodnevne prakse, tehnološkega učenja, sodelovalnega učenja in učenja z izkušnjami in iz njih. Nenehno učenje je potrebno za neprekinjeno strokovno usposobljenost v spreminjajočem se okolju zdravstvenega in socialnega varstva. Zato je vseživljenjsko učenje bistvenega pomena za doseganje in spodbujanje odličnosti pri zagotavljanju storitev fizioterapije in napredovanja v karieri (WCPT, 2019).

Zahteva po kakovosti, odgovornosti in učinkovitosti klinične prakse se je v zadnjih letih močno povečala v vseh poklicih in sektorjih in s tem poudarila potrebe po strokovnjakih, ki so na tekočem z novimi znanji, tehnikami in razvojem. Za zdravstveno osebje je predvsem pomembna kritična presoja svojih sposobnosti in znanja ter stalno spremljanje sprememb v praksi, vključno s strokovno usposobljenostjo, kot tudi z neklinično dejavnostjo (kot so npr. usposobljenost na področjih uporabe informacijske tehnologije, vodenja in komunikacija) (Ahuja, 2011).

Stalni strokovni razvoj (CPD – Continuing Professional Development) je izraz, ki se uporablja za opis učnih dejavnosti, v katere se strokovnjaki vključijo, zato da razvijejo in izboljšajo svoje sposobnosti. Stalni strokovni razvoj je celostni pristop k izboljšanju osebnih veščin in strokovnosti skozi celotno kariero strokovnjaka (The CPD Certification Service, n.d.). Stalni strokovni razvoj temelji na osnovnem načelu individualnosti strokovnjaka glede na njegove cilje stalnega razvoja. Medtem ko formalna izobrazba vključuje učenje za pridobitev podiplomske izobrazbe, stalni strokovni razvoj zajema tudi neformalne oblike učenja kot del prispevanja k profesionalnem razvoju (Ahuja, 2011). Stalni strokovni razvoj je vseživljenjski, samostojen in osebno voden proces, ki poteka

skozi celotno kariero ter zajema celotno učenje po koncu formalnega izobraževanja z namenom nadaljnjega razvijanja znanja, spretnosti, stališč in vedenj. Strokovnjakom omogoča izpopolnjevanje lastnega potenciala, ohranjanje ustreznosti in kakovosti storitev, prilagajanje spremembam ter pozitivno vpliva na zdravstvene izide pri pacientih (Stewart, 2019).

Svetovno združenje fizioterapevtov (WCPT, 2021) pod formalne oblike učenja vključuje predavanja, seminarje, delavnice, študijske programe s pridobljenimi certifikati in diplomami. V neformalne možnosti pa vključuje osebno refleksijo vsakodnevnega strokovnega dela, osebni razvoj, sodelovanje s strokovnimi mentorji ter samostojno izobraževanje z raziskovanjem strokovnih člankov. WCPT (2019) poudarja, da se izobraževanje fizioterapevtov po svetu razlikuje glede na družbene, gospodarske in politične razmere, hkrati pa opozarja, da je izvajanje fizioterapije zahtevno področje, saj se na dokazih temelječa praksa nenehno razvija in spreminja. Zato je potrebno začetno in nadaljnje izobraževanje fizioterapevtov okrepiti z veščinami in lastnostmi, potrebnimi za delo v takšnih okoljih. To jim bo omogočalo izvajanje prakse v obsegu kompetenc, kot ga določa zakonodaja v državi, v kateri poteka izobraževanje. Na ta način naj bi se študente in fizioterapevte na nacionalni in mednarodni ravni sistematično pripravilo na izzive v stroki. Koskimäki, et al. (2021) menijo, da bi dodatno znanje lahko pridobili tudi z uporabo širše perspektive, ki združuje informacije o potrebah po strokovnem razvoju, koristih samostojnega učenja in organizacijskem vodenju.

Kokollari (2020) opisuje, da je v zadnjem desetletju fizioterapevska stroka doživela bistven razvoj, namreč bili smo priča sistematičnemu utemeljevanju učinkov in mehanizmov delovanja fizioterapevtskih postopkov z znanstvenimi dokazi. To pomeni boljše rezultate, več različnih možnosti obravnav in bolj ciljno izvajanje fizioterapije z novimi, znanstvenimi potrjenimi metodami in tehnikami fizioterapevtske obravnave. Zato je za zagotavljanje kakovosti fizioterapevtskih storitev in standardov sodobnega razvoja potreben neprekinjen strokovni razvoj, kar pa dosegamo z vseživljenjskim izobraževanjem. Fizioterapevtova največja odgovornost je pacientom nuditi kakovostno in sodobno obravnavo z vzdrževanjem in širjenjem svojih profesionalnih kompetenc. Tako kot od vseh zdravstvenih delavcev se tudi od fizioterapevtov pričakuje, da so

vrhunski strokovnjaki za delo, ki ga opravljajo. Končni namen izobraževanja je prispevati k posameznikovemu kognitivnem razvoju in k družbenemu, gospodarskemu in političnemu razvoju družbe (Doharey, et al., 2023). Stalni strokovni razvoj je proces, s katerim fizioterapevti, tako kot ostali zdravstveni delavci, ohranjajo in širijo svoje znanje, veščine in uspešnosti z dejavnostmi, kjer razvijajo osebne in poklicne sposobnosti za varno in učinkovito izvajanje dela, poučevanja in raziskovanja. Za opravljanje dela se zahteva, da posameznik dosega najmanj minimalno število ur stalnega strokovnega razvoja, v kar se štejejo tudi dejavnosti formalnega izobraževanja (Allen, et al., 2020).

Medtem ko je bil dosežen pomemben napredek pri širjenju izobraževalnih programov, razvoju fakultet in izboljšav učnih načrtov, je še vedno potreba po večjih naložbah, posodobljenem učnem načrtu in izboljšanju kliničnega usposabljanja. Pri tem predvsem predstavljajo ovire jezik, finančne omejitve in neustrezna infrastruktura. Kakovost in dostopnost izobraževanja izboljšujejo sodelovanja z mednarodnimi partnerji, integracija zdravstva in sodelovanje skupnosti (Al-Worafi, 2024).

V razvijajočih državah se fizioterapija na področju izobraževanja sooča z izzivi, priložnostmi in priporočili za izboljšave (Al-Worafi, 2024). Dejavniki, ki vplivajo na sodelovanje v stalnem strokovnem razvoju, so največkrat zunanji vplivi nacionalnih politik, lokalnih dejavnikov ter zahtev strokovnih in regulatornih organov. Želja za učenje in sodelovanje v stalnem strokovnem razvoju izvira iz posameznika in se je razvila skozi čas ter nanjo vplivajo prejšnje izkušnje. Pripomore k predanosti poklicu, občutku profesionalnosti, samozavesti, zadovoljstvu pri delu in dojemanju usposabljanja kot vrednote. Ovire, ki vplivajo na vključevanje v dejavnosti stalnega strokovnega izpopolnjevanja, so kultura učenja v delovnem okolju (organizacije ter osebje, ki zavira in ne spodbuja učenja) (Stewart, 2019). Kokollari (2020) ob tem navaja še pomanjkanje spodbude za izobraževanje fizioterapevtov s strani zavoda, saj le-ti z dodatnim izobraževanjem na delovnem mestu ne pridobijo višje plače, finančne podpore ali drugega delovnega mesta, vendar pridobijo možnost napredovanja pri delu (kar pa nekaterim ni zadostna nagrada). Ravno tako avtorica navaja, da je občasna težava nestrokovnost izvajalcev izobraževanja, neprimeren čas izobraževanja, nezanimiva vsebina ter premalo sodobnih izobraževanj. Gunen in Vural (2023) ugotavljata, da se

največkrat pojavljajo tudi ovire zaradi pomanjkanja interesov, pomanjkanje samozavesti, starosti, stroškov in družinskih obveznosti. V državah z nizkim in srednjim dohodkom je udeležba za zdravstvene delavce izziv zaradi omejenega dostopa do lokacije izobraževanja in tudi neozaveščenost o stalnem strokovnem razvoju (Negussie, et al., 2025).

Pomemben je tudi odnos do izobraževanja. Odnos pomeni, kako posameznik ocenjuje nek predmet – ali ga doživlja kot nekaj prijetnega ali neprijetnega. Predmet odnosa je lahko objekt, oseba ali abstraktna ideja. Ljudje imamo odnose do različnih stvari, na primer do izdelkov, oglasov, volitev ali zdravstvenega sistema (Albarracin & Shavitt, 2017), pri tem lahko neko stvar obožujemo, ji nasprotujemo, se z njo strinjamo ali ne (Vogel & Wanke, 2016). Odnos se največkrat izmeri tako, da anketiranci poročajo o svojih stališčih, mnenjih in odnosih do nečesa (Albarracin & Shavitt, 2017). Soliman, et al. (2023) so v svoji raziskavi preučevali odnos zdravstvenih delavcev (vključeni so bili tudi fizioterapevti) do programa stalnega strokovnega razvoja ter ugotovili, da ima približno tri četrtine anketiranih zelo pozitiven odnos do tovrstnih programov. Večina udeležencev je stalni strokovni razvoj razumela kot pomemben in nujen del svoje poklicne poti. Menili so, da je stalni strokovni razvoj koristen, potreben za napredovanje v karieri, pomemben za izboljšanje znanja in strokovnih veščin ter pripomore k višji kakovosti zdravstvene oskrbe.

Stewart (2019) je med fizioterapevti v Združenem kraljestvu ugotovila, da je odnos do stalnega strokovnega razvoja na splošno pozitiven, saj menijo, da jim bo obvezno stalno strokovno izpopolnjevanje koristilo kot strokovnjakom in prineslo boljše pogoje dela v smislu časa in finančnega plačila. Na splošno so motivirani, navdušeni in se pripravljani stalno strokovno razvijati, kar jim dodatno daje tudi zadovoljstvo pri delu. Knutsdottir in Eyjolfssdottir (2019) sta na Svetovnem kongresu združenja fizioterapevtov v Genovi predstavila, kako se je na Islandiji v Landspítali University Hospital večina fizioterapevtov strinjala, da je stalni strokovni razvoj potreben in bi moral biti obvezen, ter da so bili pripravljani stalno se strokovno udeleževati. Glavna motivacija za sodelovanje pri procesu stalnega strokovnega razvoja je bila preprečitev izgorelosti in povečanje zadovoljstva pri delu. Stewart (2019) dodaja še, da imajo fizioterapevti, ki

delajo v zasebnih organizacijah, bolj pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja zaradi avtonomije delovnega okolja (strokovni razvoj temelji predvsem na osebnih željah), imajo več veselja do dela in so bolj zadovoljni na delu kot pa zaposleni v javnih delovnih organizacijah (kjer strokovni razvoj temelji bolj na zahtevah delodajalca). Avtorica v svoji raziskavi ni našla razlik med obsegom izobraževanja glede na zaposlitev v zasebnem ali javnem zavodu.

Zaradi hitrega napredka in širjenja obsega strokovnega znanja v fizioterapiji se pojavljajo ovire in izzivi pri sprotnem in kontinuiranem sledenju strokovnim novostim. Zato je stalni strokovni razvoj pomemben za fizioterapevtsko stroko in ohranjanje aktualnosti znanj, tako za osebno kot strokovno rast. V diplomskem delu bomo s pregledom literature obravnavali odnos in ovire za stalni strokovni razvoj fizioterapevtov.

2 EMPIRIČNI DEL

V empiričnem delu smo opredelili namen in cilj raziskovalnega dela ter postavili raziskovalno vprašanje. V diplomskem delu smo s pomočjo strokovne in znanstvene literature obravnavali odnos in ovire za stalni strokovni razvoj fizioterapevtov.

2.1 NAMEN IN CILJI RAZISKOVANJA

Namen našega diplomskega dela je bil raziskati odnos in ovire za stalni strokovni razvoj fizioterapevtov.

Cilj diplomskega dela je:

- raziskati odnos in ovire za stalni strokovni razvoj fizioterapevtov.

2.2 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

Na podlagi postavljenega cilja smo si zastavili sledeče raziskovalno vprašanje:

1. Kako fizioterapevti opisujejo svoj odnos in ovire za stalni strokovni razvoj?

2.3 RAZISKOVALNA METODOLOGIJA

V diplomskem delu smo pregledali in preučili spoznanja številnih tujih avtorjev.

2.3.1 Metode pregleda literature

Raziskovalna metodologija je temeljila na pregledu domače in tuje znanstvene in strokovne literature. Pregledali smo podatkovne baze CINAHL, PubMed, ResearchGate, ScienceDirect, Taylor & Francis online in uporabili spletni brskalnik Google Scholar. Vključitveni kriteriji pri iskanju virov so bili: članki v slovenskem ali angleškem jeziku, obdobje objave zadnjih 10 let, vsebinsko ustrezni članki in v celoti prosto dostopno besedilo člankov. Za iskanje slovenske literature smo uporabili ključne besede: »stalni strokovni razvoj«, »fizioterapija«, »ovire« in »odnos«. Za iskanje tuje literature smo

uporabili ključne besede »continuing professional development«, »physiotherapy«, »barriers« in »attitude«. Pri sestavljanju iskalnih poizvedb v bazah podatkov smo uporabili Boolov operator AND. V Google Scholar in Research Gate smo pri vsaki iskalni poizvedbi pregledali prvih 100 virov, nato se je vsebina zadetkov začela oddaljevati od naše tematike, zato smo s pregledom prenehali.

2.3.2 Strategija pregleda zadetkov

Rezultate pregleda literature, ki smo jo izvedli v skladu z vključitvenimi kriteriji, smo prikazali tabelarično in shematsko s pomočjo PRISMA diagrama (Page, et al., 2021). Zadetke smo izbirali najprej na podlagi naslova, v drugem pregledu na podlagi izvlečka, v tretjem krogu pa smo končno števili zadetkov izbrali na podlagi prebrane celotne vsebine. Prikazali smo potek iskanja zadetkov, tako da smo v tabeli 1 prikazali bazo podatkov, ki smo jo pregledali, ključne besede, število zadetkov, izbrane zadetke za pregled v polnem besedilu ter število zadetkov za končno analizo.

Tabela 1: Rezultati pregleda literature

Podatkovna baza	Ključne besede	Število zadetkov	Izbrani zadetki za pregled v polnem besedilu
CINAHL	continuing professional development AND physiotherapy AND attitude AND barriers	1	Madi & Hamzeh, 2022
	continuing professional development AND physiotherapy	19	Chesterton & Skidmore, 2022
Google scholar	continuing professional development AND physiotherapy AND attitude AND barriers	100	Anwara, et al., 2020
			Rahman, et al., 2022
			Stewart, et al., 2020
	continuing professional development AND physiotherapy	100	Akodu, et al., 2017 Hofmann & Persoglio, 2015
PubMed	continuing professional development AND physiotherapy AND attitude AND barriers	11	0
	continuing professional development AND physiotherapy	741	Arkwright, et al., 2018 Handkiewicz, et al., 2022
ResearchGate	continuing professional development AND physiotherapy AND attitude AND barriers	100	0
	continuing professional development AND physiotherapy	100	Ramli & Maslan, 2015 Tan, et al., 2022

Podatkovna baza	Ključne besede	Število zadetkov	Izbrani zadetki za pregled v polnem besedilu
ScienceDirect	continuing professional development AND physiotherapy AND attitude AND barriers	519	0
	continuing professional development AND physiotherapy	5731	Davies, et al., 2016
Taylor & Francis online	continuing professional development AND physiotherapy AND attitude AND barriers	1291	0
	continuing professional development AND physiotherapy	4537	Pettersson, et al., 2015
SKUPAJ		13.250	13

2.3.3 Opis obdelave podatkov pregleda literature

Za obdelavo podatkov smo uporabili metodo vsebinske analize. Po končanem pregledu literature smo ključne ugotovitve izbranih virov večkrat natančno prebrali, identificirali kode in jih razdelili v kategorije (Ayeyard, 2018).

2.3.4 Ocena kakovosti pregleda literature

V pregledu literature so bili vključeni znanstveni članki. Kakovost uporabljenih virov smo prikazali v skladu s hierarhijo dokazov, povzeto po avtorjih Polit in Beck (2021) (tabela 2). Hierarhija vsebuje osem nivojev, kjer je nivo 1 najbolj kakovostna, medtem ko je nivo 8 najmanj kakovostna literatura. V končni pregled literature smo vključili 13 člankov. Devet člankov smo uvrstili v nivo 5, kamor sodijo neeksperimentalne/opazovalne raziskave (Hofmann & Persoglio, 2015; Akodu, et al., 2017; Arkwright, et al., 2018; Anwara, et al., 2020; Stewart, et al., 2020; Chesterton & Skidmore, 2022; Handkiewicz, et al., 2022; Madi & Hamzeh, 2022; Rahman, et al., 2022). Štiri članke smo umestili v nivo 7, kamor sodijo kvalitativne/opisne raziskave (Pettersson, et al., 2015; Ramli & Maslan, 2015; Davies, et al., 2016; Tan, et al., 2022). V nivo 1, 2, 3, 4, 6 ter 8 nismo uvrstili nobenega članka.

Tabela 2: Hierarhija dokazov v znanstveno-raziskovalnem delu

Hierarhija dokazov	Število vključenih virov	Avtor/ji (letnice)
Nivo 1 – Sistematični pregledi / metaanalize randomiziranih kliničnih raziskav	0	/
Nivo 2 – Posamezne randomizirane klinične raziskave	0	/
Nivo 3 – Nerandomizirane klinične raziskave (kvazi eksperiment)	0	/
Nivo 4 – Sistematični pregledi neeksperimentalnih (opazovalnih) raziskav	0	/
Nivo 5 – Neeksperimentalne/opazovalne raziskave	9	Akodu, et al., 2017; Anwara, et al., 2020; Arkwright, et al., 2018; Chesterton & Skidmore, 2022; Handkiewicz, et al., 2022; Hofmann & Persoglio, 2015; Madi & Hamzeh, 2022; Rahman, et al., 2022; Stewart, et al., 2020.
Nivo 6 – Sistematični pregledi/metasinteze kvalitativnih raziskav	0	/
Nivo 7 – Kvalitativne/opisne raziskave	4	Davies, et al., 2016; Pettersson, et al., 2015; Ramli & Maslan, 2015; Tan, et al., 2022.
Nivo 8 – Neraziskovalni viri (mnenja, ...)	0	/

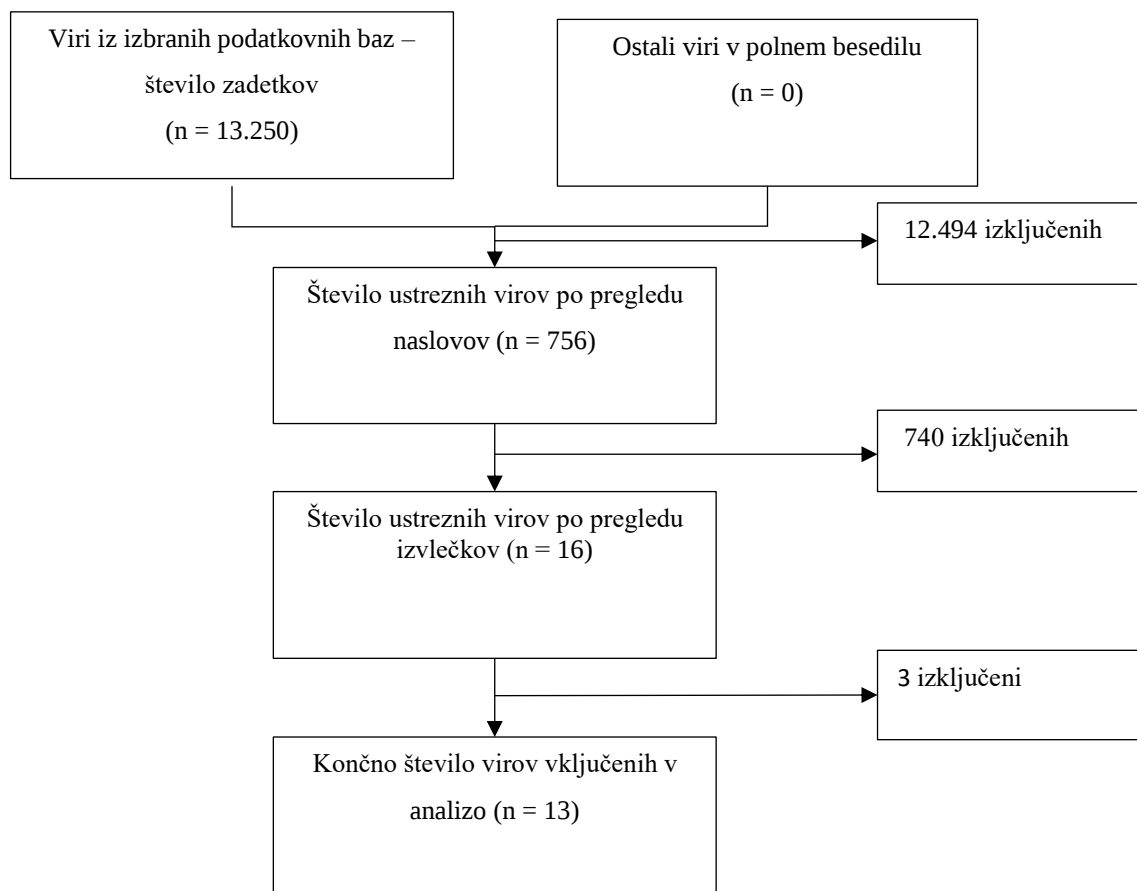
(Polit & Beck, 2021)

2.4 REZULTATI

V nadaljevanju so shematsko in vsebinsko predstavljeni rezultati naše raziskave. Prikazali smo potek pridobivanja končnega števila virov z diagramom PRISMA (Page, et al., 2021) (slika 1), avtorje in ključna spoznanja raziskav (tabela 3), določili kode iz ključnih ugotovitev, jih združili po skupnih značilnostih ter iz kod oblikovali tri kategorije (tabela 4).

2.4.1 PRISMA diagram

Slika 1 prikazuje PRISMA diagram, v katerem je prikazan postopek pridobivanja končnega števila zadetkov. V prvem krogu iskanja z navedenimi ključnimi besedami smo našli 11.346 virov. Na podlagi branja najprej naslovov, nato izvlečkov in na koncu polnih besedil je bilo za končno analizo izbranih 13 virov.

Slika 1: PRISMA diagram
(Page, et al., 2021)

2.4.2 Prikaz rezultatov po kodah in kategorijah

V tabeli 3 so prikazane glavne ugotovitve raziskav, ki smo jih vključili v končno analizo. Navedli smo avtorje, leto objave, uporabljeno metodologijo, vzorec (velikost in državo, v kateri je bila raziskava izvedena) ter ključna spoznanja posameznega vira.

Tabela 3: Tabelarični prikaz rezultatov

Avtor	Leto objave	Uporabljena metodologija	Vzorec (velikost in država)	Ključna spoznanja
Akodu, et al.	2017	Presečna raziskava	143 fizioterapevtov, jugozahodna Nigerija.	Namen raziskave je bil zagotoviti vpogled v dojetanje, udeležbo in ovire za stalni strokovni razvoj med fizioterapevti v jugozahodni Nigeriji.

Avtor	Leto objave	Uporabljena metodologija	Vzorec (velikost in država)	Ključna spoznanja
				Avtorji so ugotovili, da so fizioterapevti pokazali pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja, več kot polovica udeležencev je prepoznalo, da je to sestavni vidik sodobnega zdravstvenega delavca, vidik klinične učinkovitosti in vključuje uporabo kliničnega znanja v klinični praksi. Večina udeležencev se je od diplomiranja naprej udeležila vsaj 5 strokovnih izpopolnjevanj v tekočem letu. Največje ovire, ki so jih zaznali, so bile finančne omejitve, pomanjkanje zanimanja in motivacija za stalni strokovni razvoj, tudi pomanjkanje seminarjev / delavnic na izbranem strokovnem področju in nerazpoložljivost tečajev. Potreben bi bil razvoj ciljno usmerjenih programov za pridobivanje specifičnega znanja in morali bi biti cenovno dostopnejši.
Anwara, et al.	2020	Presečna raziskava	104 fizioterapevti (večina moških nad 40 let), iz petih zveznih držav jugovzhodne Nigerije.	Namen raziskave je bil proučiti odnos fizioterapevtov do stalnega strokovnega razvoja, ter ugotoviti, katere ovire omejujejo njihovo sodelovanje pri stalnem strokovnem razvoju. Avtorji so ugotovili, da imajo fizioterapevti pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja, več kot polovica se jih je strinjala, da dejavnosti stalnega strokovnega razvoja izboljšujejo njihovo uspešnost in krepijo njihov status, saj je le to sestavni vidik klinične učinkovitosti in del podobe sodobnega zdravstvenega delavca. Največja ovira je bila finančna omejitev, sledile sta si delovne omejitve in dostop do znanstvenih baz podatkov.
Arkwright, et al.	2018	Mešana metoda (kvalitativni in kvantitativni dizajn)	205 udeležencev zaposlenih v zasebnih klinikah (novi diplomanti)	Eden od ciljev te raziskave je bil preučiti, kako strokovni razvoj vpliva na zadovoljstvo

Avtor	Leto objave	Uporabljena metodologija	Vzorec (velikost in država)	Ključna spoznanja
			fizioterapije, diplomanti fizioterapije z manj kot 5 let izkušenj, diplomanti fizioterapije z vsaj 5 let izkušenj in lastniki zasebnih klinik), Zahodna Avstralija.	z delom in napredovanjem v karieri fizioterapevtov. Raziskava je pokazala, da so bile možnosti za strokovni razvoj opredeljene kot »pomemben« ali »zelo pomemben« dejavnik zadovoljstva z delom med novo zaposlenimi in izkušenimi mišično-skeletnimi fizioterapevti pri zasebnih delodajalcih in to zaradi boljšega dostopa do možnosti strokovnega razvoja. Navedene ovire so bile finančna in časovna omejitev ter tehnične težave s slabim dostopom do interneta. Od vseh sodelujočih so se izobraževanj za stalni strokovni razvoj največ udeležili večinoma novi diplomanti oz. tisti z manj kot 5 let delovnih izkušenj.
Chesterton & Skidmore	2022	Presečna raziskava	408 mišično-skeletnih fizioterapevtov, Združeno kraljestvo (UK).	Namen raziskave je bil raziskati pristope, ki jih uporabljajo mišično-skeletni fizioterapevti in razlage zanje ter poročati o trenutnih praksah stalnega strokovnega razvoja in njihovi učinkovitosti. Raziskava je pokazala, da kljub temu, da se manualnih tehnik naučijo že zgodaj, so udeleženci zainteresirani za dodatna znanja, ki vključujejo različne vsebine za stalni strokovni razvoj. To učinkovito pripomore k strokovni samorefleksiji in s tem tudi izboljšanju oskrbe pacientov.
Davies, et al.	2016	Kvalitativna raziskava	11 fizioterapevtov in 5 lastnikov zasebnih fizioterapevtskih praks, Avstralija.	Cilj raziskave je bil raziskati trenutne prakse stalnega strokovnega izpopolnjevanja in zaznavanje učinkovitosti le-te po mnenju udeležencev v zasebni praksi. Raziskava je pokazala, da kljub temu, da so nekateri udeleženci raziskave pred kratkim diplomirali na področju fizioterapije, lastniki zasebnih praks menijo, da niso bili pripravljeni samostojno

Avtor	Leto objave	Uporabljena metodologija	Vzorec (velikost in država)	Ključna spoznanja
				opravljati dela v zasebni praksi brez zagotavljanja podpore, mentorstva in nadaljnjega stalnega strokovnega razvoja. Novi diplomanti fizioterapije se zavedajo, kako pomemben je strokovni razvoj za izboljšanje njihovih znanj in spretnosti, da bodo z dodatnimi znanji lahko opravljali delo samostojno. Priporočljivo bi bilo izboljšanje poti strokovnega razvoja fizioterapevtov za nadgradnjo njihovega znanja. Glavna ovira pri stalnem strokovnem razvoju je bil finančni vidik.
Handkiewicz, et al.	2022	Presečna raziskava	565 fizioterapevtov iz Poljske in 560 fizioterapevtov iz Nemčije.	Namen raziskave je bil primerjati mnenje poljskih in nemških fizioterapevtov glede njihove strokovne izobrazbe, profesionalnega razvoja in kariernih priložnosti. Raziskava je pokazala, da so nemški fizioterapevti veliko bolj zadovoljni pri delu in se veliko bolj strinjajo z možnostmi za profesionalni razvoj kot pa poljski fizioterapevti. Ugotovili so tudi razlike povezane v primerjavi z delovno dobo, in sicer: Fizioterapevti z manj delovne dobe posvečajo več pozornosti svojemu strokovnem razvoju kot tisti fizioterapevti z več let delovne dobe.
Hofmann & Persoglio	2015	Neeksperimentalna/ opazovalna raziskava	1650 zdravstvenih delavcev, od tega 1271 fizioterapevtov, iz 65 zdravstvenih institucij vseh ravni, Hrvaška.	Namen raziskave je bil preučiti odnos fizioterapevtov do njihovega strokovnega razvoja. Avtorja sta ugotovila, da je prepoznavanje koncepta vseživljenjskega učenja pomembno pri strokovnem kot osebnem razvoju za nadgradnjo kompetenc posameznika in uspeha družbe v celoti. Čeprav si večina fizioterapevtov sama krije stroške izobraževanja, nekateri delodajalci krijejo stroške le-tega, če se jim bo takšno usposabljanje obrestovalo v

Avtor	Leto objave	Uporabljena metodologija	Vzorec (velikost in država)	Ključna spoznanja
				prihodnosti. Iz raziskave ni razvidno, da bi zaposlenega zavezovala kakršnakoli formalna pogodba, da bi moral ostati pri delodajalcu v primeru kritja stroškov izobraževanja.
Madi & Hamzeh	2022	Kvalitativna raziskava	86 fizioterapevtov, Jordanija.	Namen raziskave je bil prikazati stanje stalnega strokovnega razvoja za jordanske fizioterapevte. Raziskane so bile dejavnosti, stališča in ovire, povezane s stalnim strokovnim razvojem. Raziskava je pokazala, da je bil glavni dejavnik za udeležbo v stalnem strokovnem razvoju izpopolnjevanje znanja, izboljšanje oskrbe pacientov, prav tako pa tudi večje možnosti za zaposlitev in napredovanje na delovnem mestu. Večina udeležencev je izpostavila, da je pomanjkanje finančne podpore s strani delodajalca krivo za njihovo nesodelovanje v stalnem strokovnem razvoju. Kot ovire so dodali tudi predolgo razdaljo do kraja izobraževanja, časovne omejitve, omejeno logistično podporo, pomanjkanje ustreznih izkušenj ter družinske obveznosti. Potreba po udejstvovanju je temeljila na osebnih željah in težnjah.
Pettersson, et al.	2015	Kvalitativna raziskava	13 fizioterapevtov, Švedska.	Namen raziskave je bil raziskati, kako fizioterapevti skozi svojo poklicno pot doživljajo in opisujejo proces svojega profesionalnega razvoja. V raziskavi so spoznali, da lahko neformalno učenje fizioterapevtom pomaga pri njegovem delu, učenju, razvoju samozavesti, komunikacijskih strategijah in različnih pristopih zdravljenja. S sprejemanjem izzivov in spreminjanjem okolja je mogoče spodbujati učenje in razvoj osebnih izkušenj pri srečevanju s pacienti z

Avtor	Leto objave	Uporabljena metodologija	Vzorec (velikost in država)	Ključna spoznanja
				namenom doseči boljše obravnave pacientov.
Rahman, et al.	2022	Presečna raziskava	143 fizioterapevtov, Malezija.	Namen raziskave je bil ugotoviti percepcije, odnos ter dejavnike, ki vplivajo in omejujejo sodelovanje fizioterapevtov v stalnem strokovnem izpopolnjevanju. Raziskava je pokazala, da imajo fizioterapevti pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja, saj jim le-ta pomaga izboljšati pacientovo oskrbo, za sodelovanje je bila največja motivacija nadgradnja lastnega strokovnega znanja. Strinjali so se, da so po zaključku izpopolnjevanja občutili zadovoljstvo ob doseženem cilju. Toda niso bili prepričani glede uvajanja sprememb v vsakdanje delo zaradi že tako velikega števila pacientov dnevno in povečevanja tega števila. Najpogostejšo oviro je predstavljala časovna omejitev.
Ramli & Maslan	2015	Kvalitativna raziskava	22 fizioterapevtov, zahodna Malezija.	Namen raziskave je bil med fizioterapevti raziskati, kako doživljajo stalni strokovni razvoj, kakšne ovire se pojavljajo in predlog strategij za izboljšanje njihove udeležbe in vključenosti v aktivnosti stalnega strokovnega razvoja. Avtorja sta ugotovila, da so se fizioterapevti na splošno strinjali s tem, da je stalni strokovni razvoj pomemben, da se mora vsak posameznik redno izobraževati z udeležbo na delavnicah, seminarjih ali konferencah, saj to potem vpliva tudi na izboljšanje njihovih kompetenc in delovanja v praksi za izboljšanje pacientove oskrbe. Starejši udeleženci so menili, da je stalno strokovno izpopolnjevanje namenjeno le mlajšim kolegom. Dejavniki, ki so jih ovirali pri strokovnem razvoju, je bilo pomanjkanje interesa,

Avtor	Leto objave	Uporabljena metodologija	Vzorec (velikost in država)	Ključna spoznanja
				finančne omejitve, nizka motivacija, cona udobja, družinske obveznosti, pomanjkanje zaposlenih v fizioterapiji in predolge razdalje do kraja izobraževanja.
Stewart, et al.	2020	Neeksperimentalna/ opazovalna raziskava	205 fizioterapevtov, Združeno kraljestvo.	Namen raziskave je bil ugotoviti dejavnike, ki vplivajo na odnos do stalnega strokovnega razvoja. Ugotovili so da imajo fizioterapevti na splošno pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja. Manj kot polovici udeležencev stalni strokovni razvoj predstavlja dolžnost. Boljši odnos in večjo motivacijo do stalnega strokovnega razvoja so imeli tisti, ki so bili zaposleni v manjših organizacijah, kot pa tisti, zaposleni pri večjih, predvsem zaradi večje avtonomije pri opravljanju dela. Večina fizioterapevtov je bilo zainteresiranih za stalni strokovni razvoj, menili so, da je smiseln, koristen in izboljšuje pacientovo oskrbo. Izkušenejši fizioterapevti so bili bistveno manj prepričani o tem, kaj sploh pomeni stalni strokovni razvoj in manj motivirani zanj. Navedene ovire so izvajanje med delovnim časom, finančne omejitve, pomanjkanje seminarjev/delavnic na strokovnem področju in nerazpoložljivost tečajev ter geografske omejitve (preveč oddaljena lokacija).
Tan, et al.	2022	Kvalitativna raziskava	15 udeležencev, Avstralija.	V raziskavi je bil cilj raziskati potrebe po strokovnem razvoju pri novih diplomantih fizioterapije, zaposlenih v bolnišnicah, in raziskati njihovo odločanje o vključevanju v strokovni razvoj. Njihove ugotovitve poudarjajo, da udeleženci strokovni razvoj cenijo, saj je s strokovnega vidika zelo pomemben za njihovo

Avtor	Leto objave	Uporabljena metodologija	Vzorec (velikost in država)	Ključna spoznanja
				trenutno delovno okolje. Prepoznali so vrednost strokovnega razvoja pri omogočanju njihovega kariernega razvoja v prihodnosti in prepoznali pomen strokovnega razvoja kot načina za osebno rast in izboljšanje dela. Zaznane ključne ovire so bile finančna omejitve, razdalja do izobraževanj in časovna ovira.

Po pregledu izbranih virov in predstavljenih ključnih spoznanj v tabeli 3 smo v tabeli 4 v procesu kodiranja identificirali 39 kod in jih nato glede vsebinske povezanosti združili v tri tematske kategorije, ki smo jih poimenovali: »Pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja«, »Negativen odnos do stalnega strokovnega razvoja« in »Ovire pri stalnem strokovnem razvoju«.

Tabela 4: Razporeditev kod po kategorijah

Kategorija	Kode	Avtorji
Pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja	razumljeno kot sestavni del sodobne fizioterapevtske prakse – izboljšana klinična učinkovitost – vključevanje in uporaba kliničnega znanja v praksi – pomemben dejavnik zadovoljstva z delom – dodatna znanja – samorefleksija – izboljšanje pacientove oskrbe – izboljšanje znanj in spretnosti – nadgradnjo kompetenc posameznika – uspeh družbe v celoti – stalno izpopolnjevanje znanja – večje možnosti za zaposlitev – promocija – nadgradnja svojega strokovnega znanja – opravljanje dela pri manjših organizacijah – motivacija – poklicna kariera – karierni razvoj – osebna rast – izboljšanje kot izvajalec	Akodu, et al., 2017; Anwara, et al., 2020; Arkwright, et al., 2018; Chesterton & Skidmore, 2022; Davies, et al., 2016; Handkiewicz, et al., 2022; Hofmann & Persoglio, 2015; Madi & Hamzeh, 2022; Rahman, et al., 2022; Pettersson, et al., 2015; Stewart, et al., 2020; Tan, et al., 2022.
Negativen odnos do stalnega strokovnega razvoja	Obremenitev z velikim dnevnim številom pacientov – stalni strokovni razvoj kot delovna dolžnost/ obveznost	Rahman, et al., 2022; Stewart, et al., 2020.
Ovire pri stalnem strokovnem razvoju	Finančne omejitve – časovne omejitve – pomanjkanje zanimanja – pomanjkanje motivacije za stalni strokovni razvoj – delovne omejitve – opravljanje stalnega strokovnega razvoja med delovnim	Akodu, et al., 2017; Anwara, et al., 2020; Arkwright, et al., 2018; Davies, et al., 2016; Hofmann & Persoglio, 2015; Rahman, et al., 2022;

Kategorija	Kode	Avtorji
	časom – dostop do znanstvenih baz podatkov – tehnične težave – slab dostop do interneta – lastno kritje stroškov – geografske omejitve – razdalja – osamljenost – cona udobja – družinske obveze – pomanjkanje seminarjev /delavnic na zelenem strokovnem področju – nerazpoložljivost tečajev	Stewart, et al., 2020; Tan, et al., 2022.

2.5 RAZPRAVA

V diplomskem delu smo s pomočjo pregleda literature proučili odnos in ovire za strokovni razvoj zaposlenih v fizioterapiji. Pri tem smo dosegli cilj in odgovorili na postavljeno raziskovalno vprašanje: Kako fizioterapevti opisujejo svoj odnos in ovire za stalni strokovni razvoj? Oblikovali smo 3 kategorije, ki smo jih poimenovali »Pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja«, »Negativen odnos do stalnega strokovnega razvoja« in »Ovire pri stalnem strokovnem razvoju«.

Stalni strokovni razvoj je učenje, ki traja skozi celotno kariero fizioterapevta. Vseživljenjsko spodbuja izobraževanje in usposabljanje ter s tem odpira nove možnosti za oblikovanje, vodenje in zagotavljanje visokokakovostne, na dokazih podprte obravnave pacientov (Akodu, et al., 2017).

Oblikovali smo prvo kategorijo, ki smo jo poimenovali »Pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja«, kjer ugotavljamo, da so avtorji identificirali veliko pozitivnih vidikov stalnega strokovnega razvoja. V raziskavi Akodu, et al. (2017) navajajo, da fizioterapevti v jugozahodni Nigeriji poznajo koncept in pomen stalnega strokovnega razvoja med zdravstveni delavci, saj je to pomembno prizadevanje za izboljšanje vsakodnevne prakse in doseganje napredka. Večina je pokazala pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja, saj so mnenja, da je to sestavni vidik sodobnega zdravstvenega delavca in vidik klinične učinkovitosti, pri čem vključujejo novo pridobljeno klinično znanje v klinično prakso. Udeležbo na tečajih so prepoznali tudi kot eno od možnosti za izboljšanje svojega znanja in spretnosti ter statusa v karieri. Nekateri udeleženci se niso strinjali s tem, da se stalni strokovni razvoj lahko izvaja na delovnem

mestu z vsakodnevnimi izkušnjami, medsebojnimi razpravami, v knjižnih klubih (Journal Clubs), s kritičnim branjem in osebno refleksijo. To kaže, da nekateri fizioterapevti dajejo poudarek formalnim oblikam stalnega strokovnega izobraževanja, ki največkrat vključuje podelitev certifikatov ali drugih formalnih dokazil o udeležbi. Anwara, et al. (2020) so ugotovili, da se fizioterapevti v jugovzhodni Nigeriji večinoma udeležujejo seminarjev, kongresov ali znanstvenih srečanj/konferenc, delavnic, več kot polovica pa tudi sodeluje pri samostojnem učenju in raziskovalnem delu/objavah v revijah in knjižnih klubih. Večji del jih meni, da stalni strokovni razvoj izboljša njihovo uspešnost na trenutnih delovnih mestih in izboljša status fizioterapevtov v primerjavi z drugimi zdravstvenimi delavci. Manjši del udeležencev raziskave je mnenja, da izboljša njihove karijerne možnosti in status poklica v javnosti. Večina se jih je strinjalo, da je stalni strokovni razvoj sestavni vidik sodobnega zdravstvenega delavca, nekaj manj pa, da je to še en vidik klinične učinkovitosti in da vključuje klinično znanje v klinično prakso. Večina se ni strinjala s trditvijo, da je stalni strokovni razvoj koristen le za fizioterapevta v akademskem svetu. Po ugotovitvah avtorjev Anwara, et al. (2020) imajo fizioterapevti pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja.

Arkwright, et al. (2018) navajajo, da so bile pri fizioterapevtih, specializiranih za manualno/mišično-skeletno obravnavo, zaposlenih v zasebnih organizacijah možnosti za strokovni razvoj opredeljene kot »pomemben« ali »zelo pomemben« dejavnik zadovoljstva z delom; s tem se je strinjalo 97 % novih diplomantov, 89 % diplomantov z vsaj 5 let izkušenj, 86 % podiplomskih diplomantov in 88 % lastnikov zasebnih klinik. Novo zaposleni diplomanti so pozitivno sprejeli dvotedenski ali mesečni strokovni razvoj v obliki individualnih, kliničnih ali skupinskih srečanj. Udeležencem je bil ponujen strokovni razvoj na kliniki, z dostopnostjo znanstvenih člankov, spletnimi viri in lokalni tečaji. Od vseh skupin so možnosti izkoristili večinoma novi diplomanti in diplomanti. Raziskava Chesterton in Skidmore (2022) je pokazala, da kljub temu, da se fizioterapevti manualnih tehnik naučijo že na začetni ravni študija, je bila nadgradnja v smislu stalnega strokovnega razvoja ocenjena kot učinkovita za nadgradnjo znanja o manualnih tehnikah. Samorefleksija se je izkazala kot pomemben element stalnega strokovnega razvoja, saj se pogosto ne izvaja ločeno, temveč v povezavi z drugimi metodami stalnega strokovnega izpopolnjevanja z raziskovanjem izkušenj, ki vodijo do novih razumevanj in spoznanj.

Stalni strokovni razvoj se izvaja, da se zagotovi nenehen razvoj novih znanj in spretnosti za omogočanje varnega dela in izboljšanje rezultatov pri pacientih. Pozitivno vpliva na posameznika in obravnavo, v katerih deluje. Davies, et al. (2016) so ugotovili, da novi diplomanti strokovni razvoj razumejo kot pomemben za izboljšanje njihovih znanj in spretnosti, vendar še nimajo toliko izkušenj, da bi bili pripravljeni samostojno opravljati kakovostno delo v zasebni praksi brez zagotavljanja podpore, mentorstva in nadaljnega strokovnega razvoja.

Handkiewicz, et al. (2022) so raziskovali strokovni razvoj in kariero med nemškimi in poljskimi fizioterapevti. Udeleženci so odgovarjali na pet vprašanj, povezanih z njihovim delom (delovno vzdušje, odnosi z nadrejenimi, plača, zadovoljstvo pri delu in poklicna kariera). Nemški fizioterapevti so se v vsakem izmed petih vidikov strinjali z višjo oceno kot pa poljski fizioterapevti in pri tem ugotovili, da to odraža ugodnejše dojemanje njihovega dela. Ugotovili so tudi, da fizioterapevti z več let izkušnjami manj posvečajo pozornosti razvoju kot pa mlajši kolegi. Po mnenju vseh udeležencev (tako nemških kot poljskih) je za delo fizioterapevta pomembno, da se zagotavlja zanesljivost in ponuja karierne priložnosti. Vendar pa je potrebno izboljšanje kakovosti praktičnega izobraževanja kot univerzitetnih tečajev. Možnosti za poklicno rast, napredovanje v karieri neposredno ali posredno vplivajo na napredek in učinke zaposlitve.

Hofmann in Persoglio (2015) sta ugotovila, da so fizioterapevti v več kot polovici primerov izražali pozitiven odnos do vseživljenjskega učenja. V celoti si sami krijejo stroške (seminarjev, usposabljanja in predavanja), redno berejo strokovno literaturo in uporabljajo internet. Ravno tako sta ugotovila, da so na tekočem z najnovejšim dogajanjem na svojem strokovnem področju ter da menijo, da se morajo izobraževalne ustanove bolj vključevati v proces vseživljenjskega učenja. Nasprotno so negativno ocenili zainteresiranost in spodbudo delodajalcev za njihovo nadaljnje usposabljanje in spodbujanje k prenosu znanja kolegom. Avtorja Hofmann in Persoglio (2015) sta ugotovila še, da so nekateri delodajalci pripravljeni kriti stroške, če ocenijo, da bi se takšno usposabljanje zaposlenih obrestovalo v prihodnosti. Mlajši zaposleni so bolj ozaveščeni o potrebah na trgu in v družbi ter o pogojih prihodnjih zaposlitvenih možnosti kot pa starejši. Visok delež pozitivno usmerjenih anketirancev kaže na nujno potrebo po

boljšem povezovanju med izobraževalnimi programi, delodajalci in zdravstvenim sistemom v kontekstu vseživljenjskega strokovnega razvoja. Navajata, da se mora vsak posameznik zavedati, da živi v interakciji z okoljem in s tem prepoznava koncept vseživljenjskega učenja v smislu razvoja kariere in osebnih kompetenc, da s tem pripomore k delovanju družbe v celoti. Le s tesnim sodelovanjem, sinergijo in preglednim delovanjem družbe v celoti se lahko oblikuje jasen namen in smer, ki bo zagotovila in temeljila na nadgrajevanju znanja.

Madi in Hamzeh (2022) sta ugotovila, da je bil glavni dejavnik za udeležbo pri stalnem strokovnem razvoju za večino fizioterapevtov izpopolnjevanje znanja, nato izboljšanje oskrbe pacientov, sledile so večje možnosti za zaposlitev in napredovanje. Večina se je raje ukvarjala z dejavnostmi, ki temeljijo na praktičnih veščinah, kot pa z dejavnostmi, ki zagotavljajo le teoretično znanje (na koncu raziskave so poudarili, da bi to lahko pripisali prevladujočemu občutku, da je praktično usposabljanje med izobraževanjem na začetni ravni nezadovoljivo). Glavne tri dejavnosti, katerih so se udeleženci udeležili, so bile lokalne delavnice v Jordaniji, nato branje znanstvenih člankov in udeležba na teoretičnih predavanjih na delovnih mestih. Glavni motivatorji so bili doseganje pozitivnih izidov pri pacientih, strokovno znanje učitelja oz. izvajalca ter mednarodno priznana dejavnost. Le malo udeležencev je bilo motiviranih s plačanim dopustom ali možnostmi financiranja.

V raziskavi Pettersson, et al. (2015) so udeleženci opisovali svoje učenje in strokovni razvoj skozi glavne dogodke svojega poklicnega življenja. Zgodbe so bile zbrane v osebnih intervjujih, kjer so ugotovili, da se fizioterapevti učijo in razvijajo s sprejemanjem izzivov, spreminjanjem vlog, spoznanji, pridobljenimi iz osebnih izkušenj, ter da je vir učenja tudi nenehna interakcija s pacienti. Sicer pa so se razlogi za soočanje z izzivi v zgodbah razlikovali. Posamezni udeleženec je včasih izzive iskal s posebnim in premišljenim namenom za širjenje znanja in izkušenj, ker si je sam želel to usvojiti ali nadgraditi. Ko je posameznik izziv poiskal sam, je bil zadovoljen in vesel s pridobljeno izkušnjo in novimi pogledi. V drugih primerih so bili to okoliški vplivi (na primer: vodstvene odločitve ali spremembe v organizaciji) tisti, ki so bili izven posameznikovega nadzora in so privedli do zahtevane situacije reševanja ali spreminjanja. Pri tem pa so bili prisiljeni v strokovni razvoj, saj so videli, da se le tako lahko izognejo slabi situaciji (nove

delovne zahteve). Ne glede na to, ali so si izziv zadali sami oziroma je izhajal iz potrebe okolice, so se iz njega učili in razvili na različne načine. Neformalno učenje je lahko namensko in samostojno, lahko pa je tudi v vsakodnevni interakciji in spontano. Kljub temu so anketiranci izrazili, da neformalno učenje pomembno prispeva k znanju in izkušnjam ter k njihovem osebnem strokovnem razvoju.

V raziskavi Rahman, et al. (2022) so ugotovili, da je večina sodelujočih fizioterapevtov pokazala pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja. Najvišje so bile na lestvici ocenjene trditve o pomenu stalnega strokovnega razvoja: izboljšanje strokovnega znanja, izboljšanje splošnega strokovnega statusa, izboljšanje statusa izvajalca, povečanje samozavesti, posodobitev obstoječih kvalifikacij in dokazovanje usposobljenosti. Posodabljanje znanja in veščin vidijo kot najbolj koristen vidik stalnega strokovnega razvoja, sledijo mu več motivacije in razumevanja, izboljšanje poklicne angažiranosti in zadovoljstva pri delu, večja samozavest, pomoč pri reševanju težav povezanih z delom in izboljšana samorefleksija. Stalni strokovni razvoj omogoča ohranjanje in nadgrajevanje znanja ter veščin za prizadevanje poklicnih kompetenc in sposobnost opravljanja sedanjega dela.

V raziskavi Ramli in Maslan (2015) je večina udeležencev jasno razumela izraz stalni strokovni razvoj, vendar so se definicije razlikovale glede na pretekle individualne izkušnje s stalnim strokovnim razvojem. Stalni strokovni razvoj je nenehen proces nadgrajevanja strokovnega znanja in spretnosti za samorazvoj ter neposredno vpliva na izboljšanje obravnave pacientov. Nekateri udeleženci so opisali stalni strokovni razvoj kot proces vseživljenjskega učenja. Kar nekaj fizioterapevtov se udeležuje programa za izpopolnjevanje predvsem zaradi napredovanja ali denarne nagrade. Stewart, et al. (2020) so ocenili, da so po celotni analizi fizioterapevti imeli pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja. Skoraj vsi udeleženi so bili motivirani za stalni strokovni razvoj, menili so, da je smiselno, koristen in da sta stalni strokovni razvoj in vseživljenjsko učenje del podobe strokovnjaka. Skoraj vsi so bili mnenja, da s tem lahko izboljšajo rezultate pacientov. Fizioterapevti, ki delajo v zasebnem sektorju, so bili bistveno bolj motivirani za izpopolnjevanje, čutili so tudi večje zadovoljstvo pri delu. V raziskavi Davies, et al. (2016) so poročali o večjem zadovoljstvu z delom, saj so bili fizioterapevti hvaležni za

denar, ki je bil vložen za njihov strokovni razvoj, in s tem tudi dodatno motivirani za izboljšanje svojih kliničnih veščin.

V raziskavi Tan, et al. (2022) so ugotovili, da novi diplomanti fizioterapije strokovni razvoj cenijo, saj je zelo klinično pomemben za njihovo trenutno delovno okolje. Izražajo notranjo željo po iskanju strokovnega razvoja, saj si prizadevajo izvajati optimalno fizioterapevtsko oskrbo. Novo diplomirani fizioterapevti si pogosto prizadevajo za kakovostno obravnavo pacientov, pri tem jim strokovni razvoj pomaga, da z nenehnem razvojem kliničnih veščin dosegajo čim boljše cilje pri obravnavah. Udeleženci raziskave menijo, da je stalni strokovni razvoj pomemben za izpopolnjevanje in pridobivanje znanja, da je pomembno biti na tekočem z novimi dokazi zaradi lastnega znanja in da je to pomembno tudi za napredovanje v karieri.

V drugi kategoriji, ki smo jo poimenovali »Negativen odnos do stalnega strokovnega razvoja«, so v raziskavi Rahman, et al. (2022) nekateri udeleženci izrazili, da zaradi vse večjega števila pacientov ne zmorejo uvajati novih znanj, pridobljenih s stalnim strokovnim razvojem, v vsakodnevno prakso. Prav tako Stewart, et al. (2020) dodajajo, da je nekaj manj kot polovica anketirancev menila, da izboljšave in novo znanje težko vnesejo v klinično okolje. Skoraj polovica fizioterapevtov se je v njihovi raziskavi strinjala s trditvijo, da je stalni strokovni razvoj le obveznost.

V tretjo kategorijo, ki smo jo poimenovali »Ovire pri stalnem strokovnem razvoju«, smo uvrstili članke, ki ugotavljajo, katere ovire se pojavljajo pri stalnem strokovnem razvoju. Akodu, et al. (2017) navajajo, da so bile glavna ovira finančne omejitve, sledilo je pomanjkanje zanimanja zaradi nepomembnosti vsebine predmetov (teoretične vsebine, ki se jim ne zdijo praktično uporabne), pomanjkanje motivacije, pomanjkanje seminarjev/delavnic na željenem strokovnem področju in nerazpoložljivost tečajev. Ugotovili so, da bi bil potreben razvoj ciljno usmerjenih programov za pridobivanje strokovnega znanja in da bi le ti morali biti cenovno dostopnejši. Vodje zdravstvenih ustanov bi za izboljšanje usposobljenosti fizioterapevtov in oskrbe pacientov morali v svoj proračun vključiti financiranje programov stalnega strokovnega razvoja. Anwara, et

al. (2020) navajajo, da so bile glavna ovira finančna omejitev, delovne omejitve in slab dostop do znanstvenih baz podatkov.

Arkwright, et al. (2018) navajajo, da so vse skupine fizioterapevtov, specializiranih za manualno/mišično-skeletno obravnavo tečaje opisale kot predrage in nedostopne zaradi časovnih omejitev. Poročali so tudi o težavah z usklajevanjem delovnega časa za udejstvovanje v stalnem strokovnem razvoju, pri čemer je eden od anketirancev zapisal, da to smatra kot izgubljen prihodek. V raziskavi Davies, et al. (2016), so udeleženci večinsko menili, da je dostop do strokovnega razvoja predrag. Lastniki zasebnih fizioterapevtskih praks niso bili pripravljeni plačati za strokovni razvoj, ker so menili, da to ni njihova odgovornost, ker ni zagotovila, da bodo po tem zaposleni še vedno ostali pri njih. Eden izmed udeležencev je povedal, da se včasih znajde v dvomih, katero temo izbrati za strokovni razvoj, ki bi njega osebno zanimala.

V raziskavi Madi in Hamzeh (2022) navajata, da so bile glavne ovire za opravljanje dejavnosti stalnega strokovnega razvoja povezane z visokim finančnim bremenom, sledile so težave s potovanjem zaradi oddaljenosti izobraževanj, časovne omejitve, omejena logistična podpora, pomanjkanje ustreznih predhodnih izkušenj ter družinske obveznosti. Večina sodelujočih v raziskavi je navedla, da je potreba po vključitvi temeljila na lastnih željah in težnjah ali pa na razpoložljivosti dejavnosti stalnega strokovnega izpopolnjevanja. Le šest udeležencev je izpostavilo, da je bila ta odločitev sprejeta skupaj z njihovimi delodajalci. Ugotavljajo, da stalno strokovno izpopolnjevanje, ki se osredotoča na praktično usposabljanje, učinkovito pripomore k spreminjanju prakse. Rahman, et al. (2022) so ugotovili, da nekateri od udeležencev niso bili prepričani v uvajanje sprememb stalnega strokovnega razvoja v vsakodnevno prakso zaradi časovne omejitve.

Ramli in Maslan (2015) sta ugotovila, da je veliko oviro predstavlja finančna omejitev. Nekaterim zaposlenim, ki so se udeležili tečajev, je krila stroške njihova delovna organizacija, medtem ko so si jih drugi morali kriti sami. Tečaji so bili na splošno dragi, predvsem če so vključevali tuje gostujoče predavatelje z dodatnimi stroški za prevoz in nastanitev. Vodja fizioterapije je zaradi omejenega proračuna ustanove potrjeval

udeležbo le enemu sofinanciranemu zaposlenemu. Udeleženec je menil, da je proračun tudi glavni dejavnik, da se udeležuje samo tistih tečajev, ki so cenejši, in ne nujno najboljši. Drugo izpostavljeno oviro je predstavljala visoka delovna obremenitev ter pomanjkanje zaposlenih v fizioterapiji. Udeleženci na vodstvenih položajih zaradi vodenja dostikrat, vendar ne vedno, niso imeli časa za več dni trajajoče dejavnosti stalnega strokovnega razvoja. Nekateri zaposleni niso bili motivirani za samostojno izpopolnjevanje in so v t.i. »conu udobja«. Starejši udeleženci so brez zadržkov izrazili, da je stalno strokovno izpopolnjevanje namenjeno le mlajšim kolegom. Kljub temu, da se na tečaje redko prijavljajo, pa pričakujejo enake možnosti za napredovanje kot mlajši. Ne udeležijo se jih zaradi družinskih obveznosti in nezmožnosti spopadanja s spreminjajočimi se trendi obravnave pacientov.

Stewart, et al. (2020) so ugotovili, da je več zaposlenih v javnem sektorju poročalo o ovirah, kot so pomanjkanje časa, podpora delodajalca, kritje stroškov, finančne omejitve in da je imela oskrba pacientov prednost pred stalnim strokovnim razvojem. Večji delež mlajših zaposlenih fizioterapevtov je menil, da sta dajanje prednosti oskrbi pacientov in pomanjkanje informacij o možnostih stalnega strokovnega razvoja za njih večji oviri kot pa pri zaposlenih z daljšo delovno dobo. Fizioterapevti z daljšo delovno dobo so bili bistveno manj prepričani o tem, kaj sploh pomeni stalni strokovni razvoj in manj motivirani za vključevanje v dejavnosti stalnega strokovnega razvoja.

V raziskavi Tan, et al. (2022) so udeleženci poudarili, da je dostopnost še vedno pomemben dejavnik pri njihovem odločanju za strokovni razvoj. Nekateri udeleženci so imeli ustrezno podporo za strokovni razvoj s kritjem stroškov in odsotnostjo z dela s strani delodajalca. Tisti udeleženci, ki so se strokovnega razvoja lotili samostojno, so v svoj dnevni urnik težko vključevali še dodaten čas za stalni strokovni razvoj zaradi že tako velike delovne obremenitve v delovnem okolju. Med ključnimi ovirami sta bila čas in predolga razdalja do kraja, kjer je potekalo izobraževanje. Z ovirami so se srečevali predvsem udeleženci, ki so delali na podeželju ali v oddaljenih krajih, kjer so bili viri za profesionalni razvoj omejeni in je bilo na voljo manj priložnosti.

V raziskavi avtorja Ramli in Maslan (2015) navajata še strategije za izboljšanje sodelovanja v stalnem strokovnem razvoju. Ugotovila sta, da bi morali okrepiti spremljanje sodelovanja v različnih dejavnostih stalnega strokovnega razvoja s spodbudami in nagradami. Vodje bi morale prevzeti vodilno vlogo pri zagotavljanju vključenosti zaposlenih z dodelitvijo posebnega časa, namenjenega za dejavnosti stalnega strokovnega razvoja, da bi s tem spodbudili še večjo udeležbo. Prav tako bi morali pri načrtovanju letnega proračuna dodeliti sredstva namenjena za omogočanje udeležbe stalnega strokovnega razvoja zaposlenih v fizioterapiji.

2.5.1 Omejitve raziskave

V diplomskem delu se je pojavilo kar nekaj omejitev. Glavne omejitve raziskave so bile pomanjkanje primernih člankov, nedostopnost tuje literature v celotnem besedilu, saj je večina kakovostnih člankov objavljena v tujih revijah, kjer so le-ti plačljivi. Zaradi tega smo pri pregledu literature vključili lahko le članke, ki so bili prosto dostopni. To je omejilo tudi naš dostop do najnovejših člankov in najbolj relevantnih raziskav. Poleg tega so bile raziskave pogosto osredotočene na določene regije oziroma države izven Evrope, zato rezultat morda ne odraža celotne populacije, oziroma so rezultati odraz kulturnih, izobraževalnih in drugih razlik med državami. V nekaterih člankih so bili v vzorcu samo študenti fizioterapije, in jih zato nismo mogli vključiti, ker smo mi izbrali ciljno populacijo že zaposlenih v fizioterapiji. Pri pregledu literature smo se soočali tudi z izzivi pri prevajanju strokovnih izrazov iz angleške literature v ustrezno slovensko terminologijo.

2.5.2 Doprinos za stroko ter priložnosti za nadaljnje raziskovalno delo

Z diplomskim delom smo prispevali k fizioterapevtski stroki, ker smo raziskovali, kakšen odnos do stalnega strokovnega razvoja imajo fizioterapevti, in ugotovili ovire, ki pri tem nastajajo. Večina virov ugotavlja, da imajo fizioterapevti pozitiven odnos, razumejo ga kot stalen in vseživljenjski proces in se udeležujejo programov stalnega strokovnega izobraževanja, obstajajo pa ovire: finančne, časovne in geografske ter druge. Kaže se, da so mlajši fizioterapevt bolj zavzeti za strokovni razvoj kot starejši. V Sloveniji nismo

našli raziskav, ki se nanašajo na našo temo, in zato spodbujamo nadaljnje raziskovanje o odnosih fizioterapevtov in ovirah za strokovni razvoj pri nas. Raziskovalcem za nami predlagamo nadaljnje raziskovalno delo na teme, kot so npr., kako organizacijska podpora učinkuje na strokovni razvoj fizioterapevtov, kakšno vlogo pri tem imajo mentorji, lahko bi primerjali ovire za strokovni razvoj med različnimi delovnimi okolji ali raziskovali povezanost med strokovnim razvojem, zadovoljstvom pri delu in kakovostjo obravnave pacientov.

3 ZAKLJUČEK

S pregledom literature smo ugotovili, da imajo fizioterapevti na splošno pozitiven odnos do stalnega strokovnega razvoja. Mnenja so, da je to sestavni vidik sodobnega zdravstvenega delavca in pomemben vidik klinične učinkovitosti. Menijo, da je stalni strokovni razvoj pomemben za izboljšanje njihovih znanj, spretnosti, da pripomore k samozavesti in jim daje zadovoljstvo pri delu. Tako s sledenjem najnovejših konceptov in dogajanja na svojem področju uvajajo najnovejše metode in postopke v klinično okolje in s tem izboljšujejo kakovost obravnave pacientov. Menijo, da je stalen strokovni razvoj smiseln in pripomore k izvajanju kakovostnejše obravnave. Vsak posameznik se mora zavedati, da živi v interakciji z okoljem (se pravi, da se mora prilagajati okolju v katerem je oz. v njem deluje) in s tem prepozna koncept vseživljenjskega učenja, da razvija karierne in osebne kompetence s formalno ali neformalno dejavnostjo. Identificirali smo tudi negativen odnos fizioterapevtov do stalnega strokovnega razvoja, kjer so vključeni v raziskavo menili, da je stalni strokovni razvoj le dolžnost, ki se ji ni moč izogniti, in da je uvedba novih tehnik v delo zamudna pri že tako prevelikem številu pacientov, ki jih obravnavajo. Izkazalo se je tudi, da je dostop do strokovnega razvoja predrag, večina delodajalcev ne krije stroškov udeležbe na strokovnih izpopolnjevanjih, sami pa si nekateri ne želijo plačati izobraževanj. Nekateri delodajalci stroške krijejo, in to predvsem v primeru, če se bo to tudi njim obrestovalo. Večkrat omenjeno oviro je predstavljala časovna omejitev. Najpogostejše omenjene so bile tudi visoka delovna obremenitev, geografske omejitve (razdalja v smislu oddaljenosti od lokacije izobraževanja) ter družinske obveznosti. Zaradi tako imenovane »cone udobja« je bilo pomanjkanje motivacije ena izmed ovir. Kljub oviram se fizioterapevti izpopolnjujejo in nadgrajujejo svoje znanje.

4 LITERATURA

Adabaş, A. & Hüseyin, K., 2016. Lifelong Learning Key Competence Levels of Graduate Students. *Universal Journal of Educational Research*, 4(12a), pp. 31-38. 10.13189/ujer.2016.041305.

Ahuja, D., 2011. Continuing Professional Development within Physiotherapy- a Special Perspective. *Journal of Physical Therapy*, 3(1), pp. 4-8.

Akodu, A., Ileyemi, B.L. & Ekanem, E.D., 2017. Evaluation of the Perception and Participation in Continuing Professional Development Among Physiotherapists in South-Western, Nigeria. *Nigerian Journal of Medical Rehabilitation*, 19(1), pp. 1-16. 10.34058/njmr.v19i1.147.

Albarracin, D. & Shavitt, S., 2017. Attitudes and Attitude Change. *Annual Review of Psychology*, 69(1), pp. 1-29. 10.1146/annurev-psych-122216-011911.

Allen, L.M., Hay, M., Armstrong, E. & Palermo, C., 2020. Applying a social theory of learning to explain the possible impacts of continuing professional development (CPD) programs. *Medical Teacher*, 42(10), pp. 1140-1147. 10.1080/0142159X.2020.1795097.

Al-Worafi, Y.M., 2024. Physiotherapy Education in Developing Countries. In: Al-Worafi, Y.M., ed. *Handbook of Medical and Health Sciences in Developing Countries*. Springer: Cham.

Anwara, S.U., Nmecha, C.E., Moses, E.A., Okarekpe, E., Mgbeojedo, U.G., Ekechukwu, E.N.D. & Ezeukwu A.O., 2020. Attitudes and Barriers towards Continuing Professional Development among Physiotherapists in South-Eastern Nigeria. *African Journal of Health Sciences and Technology*, 2(1), pp. 97-105.

Arkwright, L., Edgar, S. & Debenham, J., 2018. Exploring the job satisfaction and career progression of musculoskeletal physiotherapists working in private practice in Western

Australia. *Musculoskeletal Science and Practice*, 35(1), pp. 67-72. 10.1016/j.msksp.2018.03.004.

Ayeyard, H., 2018. *Doing a literature review in health and social care: A practical guide*. 4th ed. London: Open University Press.

Chesterton, P. & Skidmore, N., 2022. Musculoskeletal physiotherapists reasons for treatment selection and continuous professional development practices in the United Kingdom: A cross-sectional survey. *Physiotherapy Practice and Research*, 44(1), pp. 25-36. 10.3233/PPR-210619.

Davies, J.M., Edgar, S. & Debenham, J., 2016. A qualitative exploration of the factors influencing the job satisfaction and career development of physiotherapists in private practice. *Manual Therapy*, 25(1), pp. 56-61. 10.1016/j.math.2016.06.001.

Doharey, R.K., Verma, A., Verma, K. & Yadav, V., 2023. *Education: Meaning, definition & Types*. [pdf] S.R.Scientific Publication. Available at: https://www.researchgate.net/profile/Kapil-Verma-10/publication/372418302_Education_Meaning_definition_Types/links/64b624628de7ed28baa92eb8/Education-Meaning-definition-Types.pdf?origin=publication_detail&_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uRG93bmxvYWQlLCJwcmV2aW91c1BhZ2UiOiJwdWJsaWNhdGlubiJ9fQ&__cf_chl_tk=vqlnjSKQ6RjLbbCG7nUCX56gNX6ZDEibTBxB9x04bWU-1772190433-1.0.1.1-d11OTUMzvLh1b5tZruMKICfuII7eHN6nRGpnrUzlOpA [Accessed 27 February 2026].

European Commission, 2007. *Key competences for lifelong learning - European Reference Framework*. [pdf] European reference. Luxembourg. Available at: <https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/youth-in-action-keycomp-en.pdf> [Accessed 3 June 2024].

Gupta. R., 2023. *Lifelong learning*. [pdf] Chhatrapati Shahu Ji Maharaj University. Available at: https://www.researchgate.net/publication/371314794_LIFELONG_LEARNING?enrichId=rgreq-bd6164bc7631a26240fba9aa9cc22c06XXX&enrichSource=Y292ZXJQYWdlOzM3MTMxNDc5NDtBUzoxMTQzMTI4MTE2NTU3MTc1M0AxNjg2MDQ2MTY4NTQx&el=1_x_3&_esc=publicationCoverPdf [Accessed 25 May 2024].

Gunen, M.S. & Vural Ö.F., 2023. Lifelong learning barriers: a theoretical research. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 7(4), pp. 164-180.

Handkiewicz, K., Družbicki, M., Guzik, A., Stachura, A. & Makiewicz, M., 2022. Perceptions of Polish and German physiotherapists about their professional education and development: a cross-sectional nonrandomized questionnaire cohort study. *BMC Medical Education*, 22(549), pp. 1-11. 10.1186/s12909-022-03619-w.

Handukić, H., 2018. Dejavniki motivacije za vseživljenjsko učenje. *Revija za univerzalno odličnost*, 7(1), pp. 72-81.

Hofmann, G. & Persoglio, T., 2015. Lifelong learning among Croatian physiotherapy professionals. In: K. Anderson, L. Duranti, R. Jaworski, H. Stančić, S. Seljan & V. Mateljan, eds. *5th International Conference INFUTURE2015: e-Institutions-Openness, Accessibility, and Preservation*. Zagreb, 11-13 November. Zagreb: Department of Information and Communication Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia, pp. 323-332.

Knutsdottir, S. & Eyjolfssdottir, H., 2019. *Physiotherapists' Attitude to Continuous Professional Development in Iceland*. [online] Available at: <https://world.physio/congress-proceeding/physiotherapists-attitude-continuous-professional-development-iceland> [Accessed 15 Januar 2026].

Kokollari, A., 2020. Stili vodenja v fizioterapiji na primarnih javnih zdravstvenih zavodih. *Revija za univerzalno odličnost*, 9(2), pp. 170-182. 10.37886/ruo.2020.010.

Koskimäki, M., Mikkonen, K., Kääriäinen, M., Lähteenmäki, M.L., Kaunonen, M., Salminen, L. & Koivula, M., 2021. Development and testing of the Educators' Professional Development scale (EduProDe) for the assessment of social and health care educators' continuing professional development. *Nurse Education Today*, 98(104657). 10.1016/j.nedt.2020.104657.

Madi, M. & Hamzeh, H., 2022. Continuing professional development of Jordanian physiotherapists: A survey of activities, facilitators and barriers. *Physiotherapy Practice and Research*, 43(2), pp. 267-273. 10.3233/PPR-220653.

Negussie, A., Sisay, A., Shibabaw, A., Kebede, E., Tesfaye, F., Kedida, G., Deneke, N., Teklu, T. & Cheneke, W., 2025. Perceptions, attitudes, and challenges regarding continuing professional development among Ethiopian medical laboratory professionals: a mixed-methods study. *BMC Medical Education*, 25(1049), pp. 1-11. 10.1186/s12909-025-07633-6.

Page, M.J., McKenzie, J.E., Bossuyt, P.M., Boutron, I., Hoffmann, T.C., Mulrow, D., Shamseer, L., Tetzlaff, J.M., Akl, E.A., Brennan, S.E., Chou, R., Glanville, J., Grimshaw, J.M., Hrobjartsson, A., Lalu, M.M., Li, T., Loder, E.W., Mayo-Wilson, E., McDonald, S., McGuinness, L.A., Stewart, L.A., Thomas, J., Tricco, A.C., Welch, V.A., Whiting, P. & Moher, D., 2021. The PRISMA 2020 statement: an update guideline for reporting systematic reviews. *Revista Española de Cardiología*, 74(9), pp. 790-799. 10.1136/bmj.n71. 10.1016/J.REC.2021.07.010.

Paul, A. & Mullerpatan, R., 2015. Review of physiotherapy awareness across the globe. *International Journal of Health Sciences and Research*, 5(10), pp. 294-301.

Pettersson, A.F., Bolander Laksov, K. & Fjellström, M., 2015. Physiotherapists' stories about professional development. *Physiotherapy Theory and Practice*, 31(6), pp. 396-402. 10.3109/09593985.2015.1024804.

Polit, B. & Beck, C.T., 2021. *Nursing research: generating and assessing evidence for nursing practice*. Philadelphia: Wolters Kluwer/Lippincott Williams & Wilkins.

Pravilnik o registru zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev v zdravstveni dejavnosti, 2024. Uradni list Republike Slovenije, št. 44/24.

Pravilnik o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, 2017. Uradni list Republike Slovenije, št. 2.

Rahman, F.A., Amirulzaini, A.D. & Beg, F.T.M.M.T., 2022. Perception, attitudes and factors influencing and limiting participation in Continuous Professional Development (CPD) activities among physiotherapists in Kuala Lumpur and Selangor. *Healthscope*, 5(1), pp. 18-23.

Ramli, A. & Maslan, M.F., 2015. Pathway of continuous professional development among physiotherapists: A qualitative study. *Pertanika Journal of Science and Technology*, 23(2), pp. 271-285.

Soliman, H.M.H., Goma, M.K., Soliman, M.H., Fawzi, A.K. & Hassan, W.Y., 2023. Assessment of Knowledge and Attitude of Health Care Workers Regarding Continuous Professional Development Programs, Alexandria, Egypt. *European Journal of Theoretical and Applied Sciences*, 1(5), pp. 390-398. 10.59324/ejtas.2023.1(5).30.

Stewart, H., 2019. *Motivation and engagement of physiotherapists as lifelong learners through the use of a student continuing professional development (CPD) portfolio: A mixed methods exploratory study: doktorska disertacija*. Preston: University of Central Lancashire.

Stewart, H., Wisby, D. & Roddam, H., 2020. Physiotherapists' reported attitudes to and perceived influences on their continuing professional development: results of an online questionnaire. *International Journal of Therapy and Rehabilitation*, 27(4), pp. 1-13. 10.12968/ijtr.2018.0114.

Tan, S., Phan, A., Martin, R., Mandrusiak, A. & Forbes, R., 2022. Professional development from the perspective of newgraduate physiotherapists within Australian hospital settings: A qualitative study. *Focus on Health Professional Education: A Multi-Professional Journal*, 23(4), pp. 35-51. 10.11157/fohpe.v23i4.619.

The CPD Certification Service, n.d. *What is Continuing Professional Development (CPD)?* [online] Available at: <https://cpduk.co.uk/explained> [Accessed 11 October 2025].

Vogel, T. & Wanke, M., 2016. *Attitudes and attitude change*. London: Psychology press.

World Confederation for Physical Therapy (WCPT), 2019. *Education*. [pdf] WCPT. Available at: <https://world.physio/sites/default/files/2020-04/PS-2019-Education.pdf> [Accessed 13 Januar 2026].

World Confederation for Physical Therapy (WCPT), 2021. *Physiotherapist education framework*. [pdf] WCPT. Available at: <https://world.physio/sites/default/files/2021-07/Physiotherapist-education-framework-FINAL.pdf> [Accessed 13 Januar 2026].

Zakon o zdravstveni dejavnosti, 1992. Uradni list Republike Slovenije, št. 70.

Združenje fizioterapevtov Slovenije, n.d. *Izobraževalna shema fizioterapevtov v Sloveniji*. [online] Available at: <https://physio.si/izobrazevalna-shema-fizioterapevtov-v-sloveniji/> [Accessed 13 Januar 2026].

Združenje fizioterapevtov Slovenije, 2021. *Minimalni standardi stalnega poklicnega razvoja*. [online] <https://physio.si/dogodki/minimalni-standardi-stalnega-poklicnega-razvoja/> [Accessed 13 Januar 2026].

Združenje fizioterapevtov Slovenije, 2025. *Pravilnik o stalnem poklicnem razvoju pri združenju fizioterapevtov Slovenije*. [pdf] ZFS. Available at: https://physio.si/wp-content/uploads/2025/02/Pravilnik-SPR-lektoriran-in_urejen_10.2.2025.pdf [Accessed 13 Januar 2026].